

Rukopisná a kresebná sbírka pamětních kamenů Viléma Richlého

ZDENĚK JAROŠ

Jihlavské Muzeum Vysočiny má ve svých sbírkách útlou knížku s popisem a barevnými kresbami 31 pamětních kamenů.¹ Autorem textů a půvabných obrázků je Vilém Richlý. Do muzejních sbírek se dílko dostalo 31. 5. 1957 koupí od Eugenie Steinbachové.²

Vilém Richlý se narodil 30.4. 1837 v osadě Radlín, která je dnes součástí obce Jílové u Prahy na okrese Praha-západ. Středoškolské vzdělání získal na gymnáziu v Jindřichově Hradci a potom v Jihlavě, kde v roce 1856 maturoval. V roce 1869 zdědil po svém strýci Josefu Richlém (17. 5. 1805 Mirošov – 4. 1. 1872 Praha³) velkostatek a zámek Mirošov ležící 10 km západně od Jihlavy na tehdejší politickém okrese Pelhřimov, kde také 5. 1. 1904 zemřel. Vilém byl muž všestranných zájmů, navíc byl i veřejně činný: už v roce 1869 se stal členem okresního zastupitelstva v Pelhřimově, v roce 1894 byl členem ankety školské v Praze a v letech 1883–1904 se stal dokonce poslancem českého zemského sněmu.⁴ Proslul jako velký propagátor a šířitel moderního ovocnářství. Známá byla také jeho sběratelská činnost. Navíc své sbírky přírodnin, keramiky, porcelánu, archeologických nálezů, mincí atd. opatřil přehlednými katalogy. Jako zručný kreslíř doprovodil tyto soupisy kresbami sbírkového materiálu. Jeho zájmu neušly ani zajímavé kamenné desky s kříži, s kterými se ve svém okolí často setkával. V rámci dokumentace těchto tajuplných a legendami opředených památek vznikla postupně v letech 1892–1896 rukopisná knížka, která bude tématem naší studie.

Vlastní knížka má tvar na výšku postaveného obdélníku o rozměrech 160x240 mm, síla knížky je 16 mm. Kniha má vazbu z tvrdých desek potažených přírodní hnědou vepřovicí. Přídeští s první a poslední stranou předsádky jsou ozdobeny vlepeným tmavozeleným papírem se zlatým vzorem. Zavěšení knižního bloku do desek je provedeno pomocí proužku červené koženky. Samotný knižní blok má formát 153x232x8 mm. Sestává ze 4 listů předsádky, 2 úvodních bílých listů tenkého papíru a 32 listů tužšího nažloutlého papíru s kresbami.

Rukopis začíná 2 vlepenými listy tenkého bílého kancelářského papíru s filigránem PSF a dole při okraji pozitivně vtačeným nápisem "Normal Papier No. 8 Schlägtmühl".

Na 1. straně uprostřed je černým inkoustem rukou napsaný titul: "Kříže okolí velkostatku Mirešovice. Kreslil a maloval dle skutečnosti Vilém Richlý, 1892". Pod podpisem je barevná kresba motýla (babočka-paví oko) ve skutečné velikosti, vpravo dole je pak zelenomodrý otisk oválného razítka s textem: "Správa velkostatku—Mirešovice—Gutsverwaltung". Na 3. straně je 27 řádkový úvod psaný opět černým inkoustem stejnou rukou, který je zakončený podpisem autora: "Žulové plotny s kříži a neb jen kříže žulové nesa- hají déle, než, dle, na některých čitelném letopočtu, do začátku 16. století. Možno, že některý z nich, bez letopočtu, starší jest. Dle pověstí, které se v lidu udržely, velmi často mylných, pak dle nápisů skrovných přečitelných, jsou to upomínky na události krvavé, vraždu, zabití neb náhlou smrt jinou, jednotlivci se přihodilou. Předměty na kříži neb při něm na plotně vytesané, naznačují, čím asi ten neb onen ze světa šel, také někdy snad jeho povolání. Kříže jsou skoro vesměs na hlavách velmi poškozené; buď vlivem povětrnosti, nejčastěji však hrubou rukou lidskou; vždyť se jich málo kdo dnes ještě po- všimne; mládež nejní k tomu vedená zbožný cit projevovati a památek archeolo- gických, ač mladších, u nás předcež jen vzácných, si vážiti. Sebral jsem tu v knížku na památku výkresy křížů okolí velkostatku Mirešovice, o kterých jsem se dozvěděl; zajel jsem vždy na místo samé a přesně dle skutečnosti měřil, kreslil a maloval; lide všude poučoval, aby si památek těch vážily a je zachovaly. Mnohý kříž, v drn zarostlý jsem vyzdvihnouti a řádně postaviti nechal, o upravení některého se majitel sám ujal. Ještě podotýkám, že kříže ty jsou zvláštností krajiny naší. Vilém Richlý." (jazykově neupra- vováno).

Na následujících tuhých nažloutlých listech jsou vlastní kresby pamětních kamenů. Na 32 listech je nakresleno celkem 31 kamenů, předposlední list (31.) je prázdný. Všechny obrázky jsou vícebarevné, předkresleny tužkou a malovány technikou kvaše s realistickým ztvárněním objektu a jeho okolí. Na každém obrázku je navíc zachycen některý příslušník ptačí říše,⁵ vždy je zde datum vzniku kresby a podpis autora. Všechny obrázky jsou orámované černou linkou. Pod obrázkem je pořadové číslo a název místa, následuje stručná charakteristika a rozměry v cm (výška x šířka), vše psáno černým inkoustem. Některé listy jsou pokryty hnědými skvrnami (hlavně na ru- bové straně), na třech místech je vazba povolena.

Popis jednotlivých artefaktů:⁶

1. Mirešovice. Velkostatek.⁷

Plotna žulová s křížem ve jihovýchodním rohu zahrady zámecké, spíše hned za zdí při poli, v zemi zalehlá. Ovčák prý syna z boje se v noci navracejícího a oknem do ovčí- na se ubírajícího, drževše za zloděje, zde zastřelil. Výška 78 cm; šířka 50 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x119;⁸ vlevo dole datum 6. 5. 1892; vedle kamene vlevo je červenka obec-ná. Richlý rozlišoval název Mirešovice (pro statek a zámek) a Mirošov (pro vesnici). Lit.: Jaroš 55.⁹

2. Mirošov. Ves.

Na návsi, mezi kostelem a školou. Byl celý v zemi zalehlý; nechal jsem vykopati a postaviti. Výška 95 cent. šířka 58 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x125; dole uprostřed datum 6. 5. 1892; vpravo před kamenem je husa domácí. Lit.: Jaroš 54.

3. Jedlov.

Na pravé straně cesty vozové ku "Kocandě" a k Boršovu. Kříž žulový, povalený, nechal jsem na mez patřičně postavit. Výška 1 metr, šířka 84 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x49; vlevo dole datum 14. 5. 1892; na pravém příčném rameni kříže je vrána obecná – šedivá. Lit.: Jaroš K5.

4. Dušejov.

V pastvišti, při cestě do Boršova, na levé straně, již při hranicích. Opáčná strana má ten samý kříž. Výška 92 ctm, šířka 50 centm. Povalený nechal jsem postavit.

Pozn.: rozměr obrázku 105x118; vlevo dole datum 20. 5. 1892; před kamenem vpravo konipas bílý. Kámen dnes neexistuje. Lit.: Jaroš Z6.

5. Dvorce.

U prostřed vesnici, při louži. Výška 65 ctm, šířka 57 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x110; vlevo dole datum 9. 5. 1892; na kameni vpravo vrabc domácí. Lit.: Jaroš 16.

6. Cejl.¹⁰

Při škole, na zdi podepřený. Výška 115 centm, šířka 36 centm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x139; vlevo dole datum 3. 5. 1892; na horní straně kamene rehek domácí. Lit.: Jaroš 7.

7. Cejl.

Na mezi, při rozcestí z Cejle do Dvorcích a do Mirešova. Na zadní straně rýha 3 1/2 cent. hluboká. Výška 70 centm; šířka 40 centm.

Pozn.: rozměr obrázku 104x104; dole uprostřed datum 3. 5. 1892; na horní straně kamene bramborníček hnědý. Kámen dnes neexistuje. Lit.: Jaroš Z2.

8. Hojkov.

Hned za vsí, na rozcestí do lesa a do Mešnice. Výška 85 ctm, šířka 58 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x138; vlevo dole datum 8. 5. 1892; před kamenem strnad obecný. Lit.: Jaroš 19.

9. Opatov.

Při šarpě, pravé strany silnice ku Zbilidem, nedaleko hranicích. Na zadní straně též kříž zaříznutý, bez kopí. Výška 85 ctm, šířka 60 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x144; vlevo dole datum 9. 6. 1892; nad křížem káň lesní.
Lit.: Jaroš K10.

10. Hosov.

Pod Hosovem, směrem k Mirošovu na rozcestí k Ranžírovu, v mezi. Výška 70 ctm; šířka 58 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x124; vlevo dole datum 15. 5. 1892; vedle kamene vpravo chocholouš obecný. Kámen dnes neexistuje. Lit.: Jaroš Z22.

11. Hosov. (Morava)

Hned za vesnicí; vedle muka Boží; na levé straně silnice k Jihlavě. Výška 48 cm; šířka 60 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x99; vlevo dole datum 10. 7. 1892; na kameni vlevo nahoře konipas horský. Kámen dnes neexistuje. Lit.: Jaroš Z21.

12. Hosov. (Morava)

U prostřed vsi, pod kapličkou, leží na sklepě povalený. Okolí veliká nečistota. Výška 68 cm; šířka 48 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x118; vpravo dole dole datum 10. 7. 1892; nahoře na kameni vlaštovka obecná. Lit.: Jaroš 36.

13. Hladov.¹¹

Nachází se ve vesničce při silnici, při samé zdi č. 6. Plotna byla letos vyzdvižena, písmo, kříž a sekyra očerněná. Výška: 83 cm; šířka 84 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x124; vlevo dole datum 3. 7. 1892; nad kamenem 2 jiříčky obecné. Lit.: Jaroš 25.

14. Hladov.

Směrem východním od Hladova, na pastvině; byl v drně zarostlý, nechal jsem postavit. Vrány vybírající, spadnuv ze stromu se prý zde zabil. Výška 76 cm, šířka 52 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x139; vlevo dole datum 15. 5. 1892; před kamenem a vlevo za kamenem koroptev polní. Lit.: Jaroš 24.

15. Miličov.¹²

Za vesnicí, hned za sušárnou na pravé straně cesty vozové do Jankova v tarase zarovnaný. Praví se, že zde ženská od býka obecního byla zabita. Výška 54 cm; šířka 57 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x131; vlevo dole datum 20. 5. 1892; před kamenem vpravo drozd zpěvný. Lit.: Jaroš 53.

16. Miličov.

Neobyčejný kříž hraniční mezi Miličovem a Větrným Jeníkovem, při panské pastvině – ondy les. Délka jednotlivých rýh 22 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x131; vpravo dole datum 3. 7. 1892; před kamenem vlevo kos černý. Kámen dnes neexistuje. Lit.: Jaroš Z35.

17. Jiřín.

Z Jiřína proti Německé Vyskytné, při vozové cestě, na levé straně, leží na mezi, zarostlý. Výška 100 cm; šířka 46 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x157; vpravo dole datum 14. 7. 1892; na levé straně u kamene rehek zahradní. Lit.: Jaroš 132.

18. Německá Vyskytná¹³ - Jihlava.

Mezník č. 55 mezi lesem Jihlavským (kaple Šulákovská) a lesem Německovyskytenským; leží povalený v příkopě. Přijde se tam od Frühaufového mlýna. Výška 123 cm; šířka 50 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x134; dole uprostřed datum 15. 7. 1892; na horním okraji kamene tetřívka obecná. Lit.: Jaroš 128.

19. Jihlava.

Stojí na pastvišti u Jihlavi, směrem k Hosovu na levé straně silnice a k hrázi rybníku; při "Katových loukách". Výška 47 cm, šířka 62 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x109; dole uprostřed datum 7. 7. 1892; napravo vedle kamene čejka chocholátá. Kámen dnes neexistuje. Lit.: Jaroš Z24.

20. Kostelec.

Za vesnicí, na levé straně silnice k Novému světu; asi v polovině kopce, na polní mezi. Výška 69 cm; šířka 42 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 107x118; vpravo dole datum 24. 7. 1892; na horní straně kamene sojka obecná. Kámen dnes neexistuje. Lit.: Jaroš Z32.

21. Cerekvice dolní.¹⁴

Na pravé straně silnice k Batelovu, hned při škarpe, již nedaleko hranicích Batelovských. Výška 100 cm; šířka 56 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x138; vlevo dole datum 24. 5. 1892; na horní straně kamene dudek chocholátý. Lit.: Jaroš 12.

22. Pelhřimov.

Při levé straně silnice k Vlášenicí, hned za městem – za kostelem Kalvárií. Zadní strana popsána, nepřečitelné. Výška 90 cm; šířka 46 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x131; dole uprostřed datum 28. 7. 1892; na horní straně kamene ůhýk obecný. Lit.: Soupis XVIII, s.170.¹⁵

23. Jindřichův Hradec.

Konec města, na straně pravé silnice Pražské, blíže mostu přes Nežárku. Výška 70 cm; šířka 46 cm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x134; vpravo dole datum 18. 11. 1892; na vedlejším nároží sýkora modřínka. Dnes neexistuje.¹⁶

24. Spělov. (Morava)

Za Spělovem, před poslední chalupou na pravé straně silnice, vedoucí do Batelova. 20. 6. 1893. Výška 90 ct. šířka 57 ct.

Pozn.: rozměr obrázku 106x144; před kamenem stehlík obecný. Dnes kámen neexistuje. Lit.: Jaroš Z5.

25. Šimanov.

Za lesem "Mordovny" při cestě vozové k Šimanovu na straně pravé. 28. 9. 1893. Výška 60 ct, šířka 38 ct.

Pozn.: rozměr obrázku 105x145; nahoře na kameni 2 straky obecné. Lit.: Jaroš 101.

26. Michalovice.

Na levé straně silnice od Květinova k Michalovici; před vesnicí, při pěšině k Německého Brodu. Výška 72 ctm, šířka 52 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x158; vpravo dole datum 16. 3. 1894; na horní straně kamene bramborníček černohlavý. Dnes neexistuje.¹⁷

27. Maříž. (na Moravě)

Pod loveckým zámekem, při cestě vedoucí do panských lesů. 20. 8. 1894. Výška: 72 ctm; šířka: 52 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x130; na horní straně kamene tetřev hlušec. Dnes neexistuje.¹⁸

28. Slavonice. (na Moravě)

Když se jede z Bulíkova k Slavonici, před městem na levé straně hráze rybníka velkého, vysušeného, přes který silnice vede. Výška 78 ctm, šířka 60 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x129; vlevo dole datum 20. 8. 1894; na horní straně kamene ořešník kropenatý. Dnes neexistuje.¹⁹

29. Pelhřimov.

Při silnici k nádraží vedoucí, při rohu hřbytova, na zeď podepřený. Výška: 84 ctm, šířka 68 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 106x136; vpravo dole datum 19. 10. 1896; na horní straně kamene konopka obecná. Lit.: Soupis XVIII, s. 170.

30. Pelhřimov.

Při silnici k nádraží v pravo v drně zarostlý. Výška 110 ctm; šířka 80 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 105x132; dole uprostřed datum 19. 10. 1896; vpravo vedle kamene hýl obecný. Lit.: Soupis XVIII, s. 169.

32. Pelhřimov.

Podepřený o roh kostelíčka při hřbytově. Výška: 110 ctm; šířka: 70 ctm.

Pozn.: rozměr obrázku 108x152; vpravo dole datum 19. 10. 1896; na horní straně kamene střízlík obecný. Lit.: Soupis XVIII, s. 169, obr. 216.

Závěr

Z 31 pamětních kamenů zachycených Richlého sbírkou je v současnosti 23 v obcích dnešního okresu Jihlava. Pro upřesnění uvádíme, že Richlým používaný název Mirešovice je dnes Mirošov, Cejl jsou Cejle, Hladov se jmenuje Hubenov, Cerekvice dolní je Dolní Cerekev a Německá Vyskytná má název Vyskytná nad Jihlavou. Z uvedeného počtu 23 pamětních kamenů na Jihlavsku dnes již 8 neexistuje: č. 4 Dušejov (stával již na katastru obce Boršova, zmizel v 50. letech při výstavbě čistírny), č. 7 Cejl (v 60. letech zlikvidován traktory místního JZD), č. 10 Hosov, č. 11 Hosov (oba zmizely při kolektivizaci), č. 16 Milčov, č. 19 Jihlava, č. 20 Kostelec (zmizel při výstavbě nové silnice), č. 24 Spělov (skončil ve stavbě rodinného domku). Zmizely i kameny z jiných

okresů: č. 23 Jindřichův Hradec, č. 26 Michalovice, č. 27 Maříž a č. 28 Slavonice (oba poslední se dostaly do hraničního pásma, kde byly údajně zlikvidovány vojáky). Řada popsaných pamětních kamenů změnila do dneška několikrát lokaci (č. 5 Dvorce je dnes v tarasu na návsi, č. 6 Cejl v levém rohu předzahradky před bývalou školou čp. 64, č. 12 Hosov stojí u kapličky na návsi, č. 13 Hladov je zabetonován ve výklenku plotu předzahradky u domu čp. 6; pelhřimovské kameny č. 29, 30 a 32 jsou u kaple Bolestné P. Marie a č. 22 je v místním muzeu). Záslouhou nešetrného zacházení, okázalého nezájmu kompetentních orgánů i veřejnosti, ale i kyselého ovzduší změnila řada popsaných artefaktů svůj tvar a výzdobu. Z těchto důvodů je Richlým zachycený fyzický stav objektů a jejich umístění v podobě před 100 lety velmi cenný a poučný.

POZNÁMKY

- 1 Muzeum Vysočiny v Jihlavě, kat.č. Ji-20/B/299.
- 2 Muzeum Vysočiny v Jihlavě, přír.č. Ji-10312/57.
- 3 Marie LIŠKOVÁ, *Slovník představitelů zemské samosprávy v Čechách v letech 1861-1913*. Praha 1994, s.251.
- 4 Tamtéž.
- 5 Ptačí druhy určil ing. Marek Dvořák, zoolog Muzea Vysočiny v Jihlavě
- 6 Přepisy Richlého textů nejsou jazykově upravovány.
- 7 Dnes Mirošov.
- 8 Rozměry obrázků jsou uváděny v mm.
- 9 Zdeněk JAROŠ, *Pamětní kameny na Jihlavsku*, v tisku.
- 10 Dnes Cejle.
- 11 Dnes Hubenov.
- 12 Dnes Milíčov.
- 13 Dnes Vyskytná nad Jihlavou.
- 14 Dnes Dolní Cerekev.
- 15 Josef SOUKUP, *Soupis památek historických a uměleckých v Království českém, díl XVIII. Politický okres pelhřimovský*. Praha 1903.
- 16 Podle sdělení Okresního muzea v Jindřichově Hradci.
- 17 Podle sdělení Okresního vlastivědného muzea v Havlíčkově Brodě.
- 18 Podle sdělení Městského muzea ve Slavonicích.
- 19 Dle stejného zdroje.

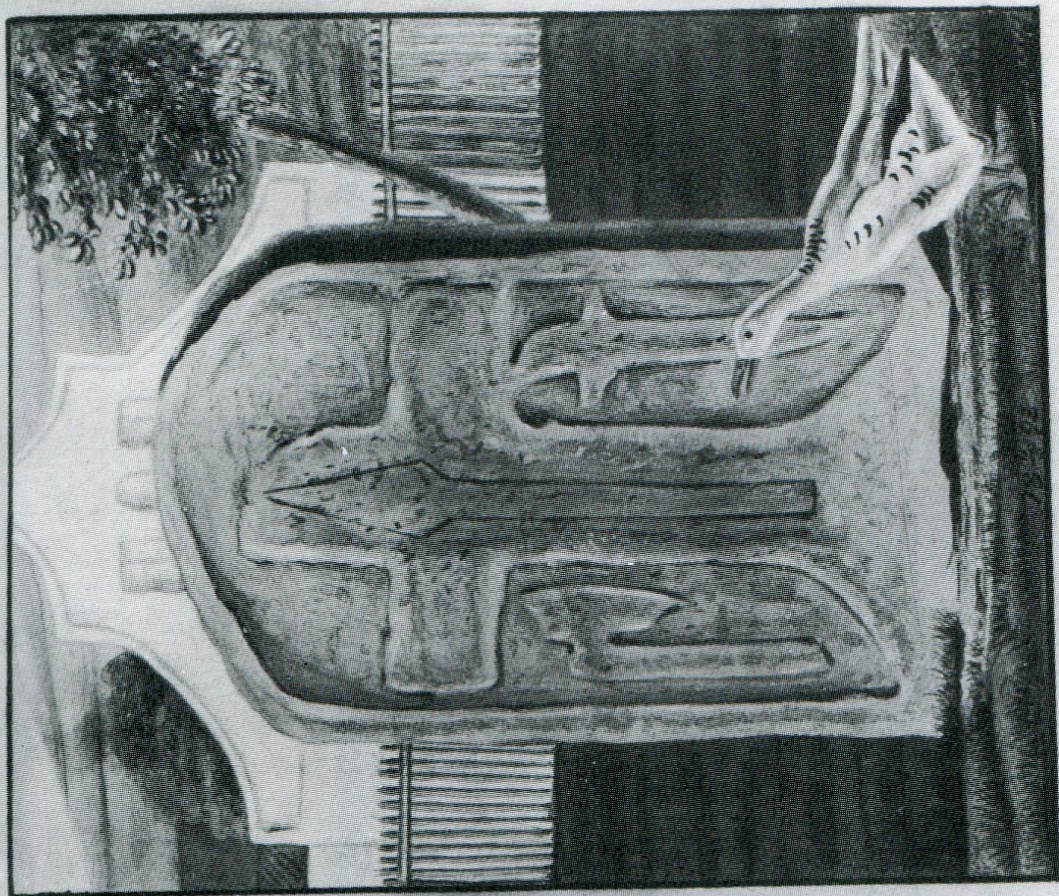

1. Miršovice. Váňostatek.

Plotna žulová s křížem ve jihovýchodním rohu zahrady
zámku, spíše hned za záplí páli, v zemi zalehla.

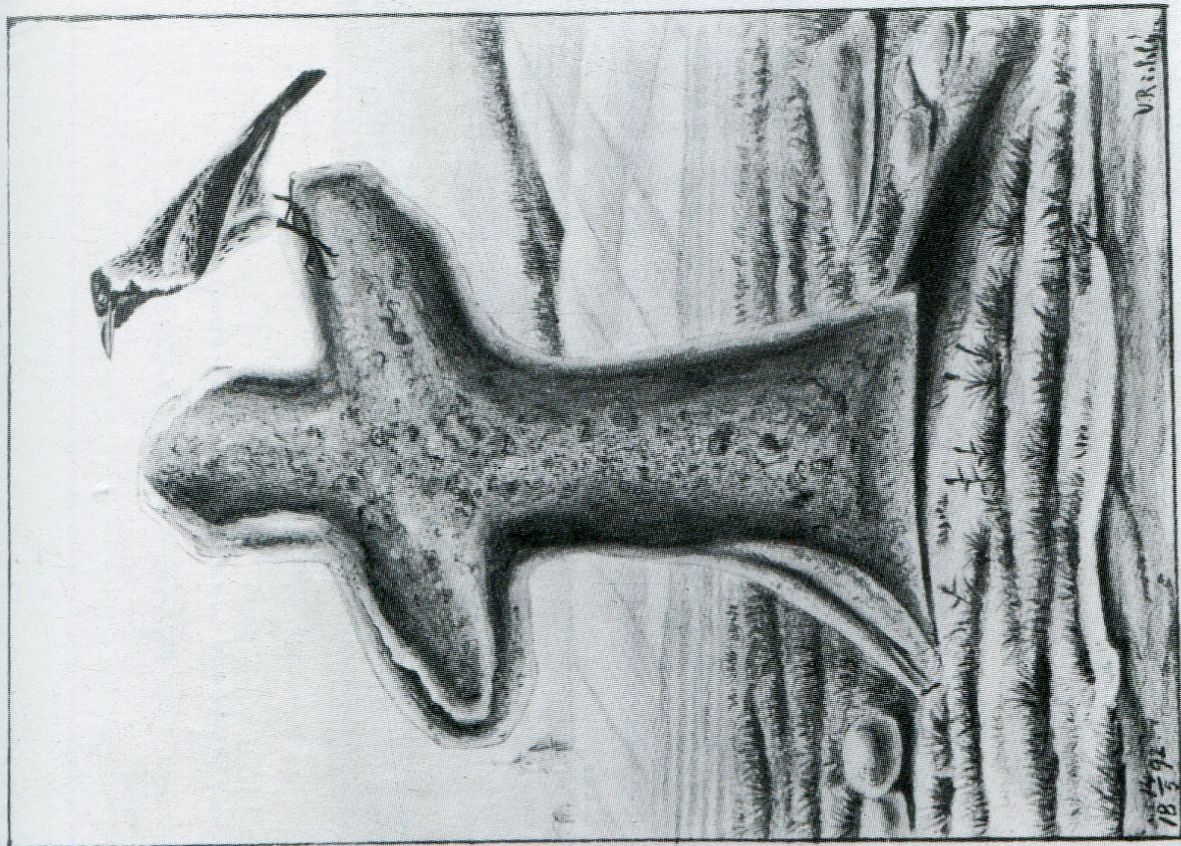
Čecák prý syna z boje se v noci navracujícího a ohněm
do ovčína se ubírajícího, drževše za zločej, vše zastíelil.

Výška 78 cm; šířka 50 cm.

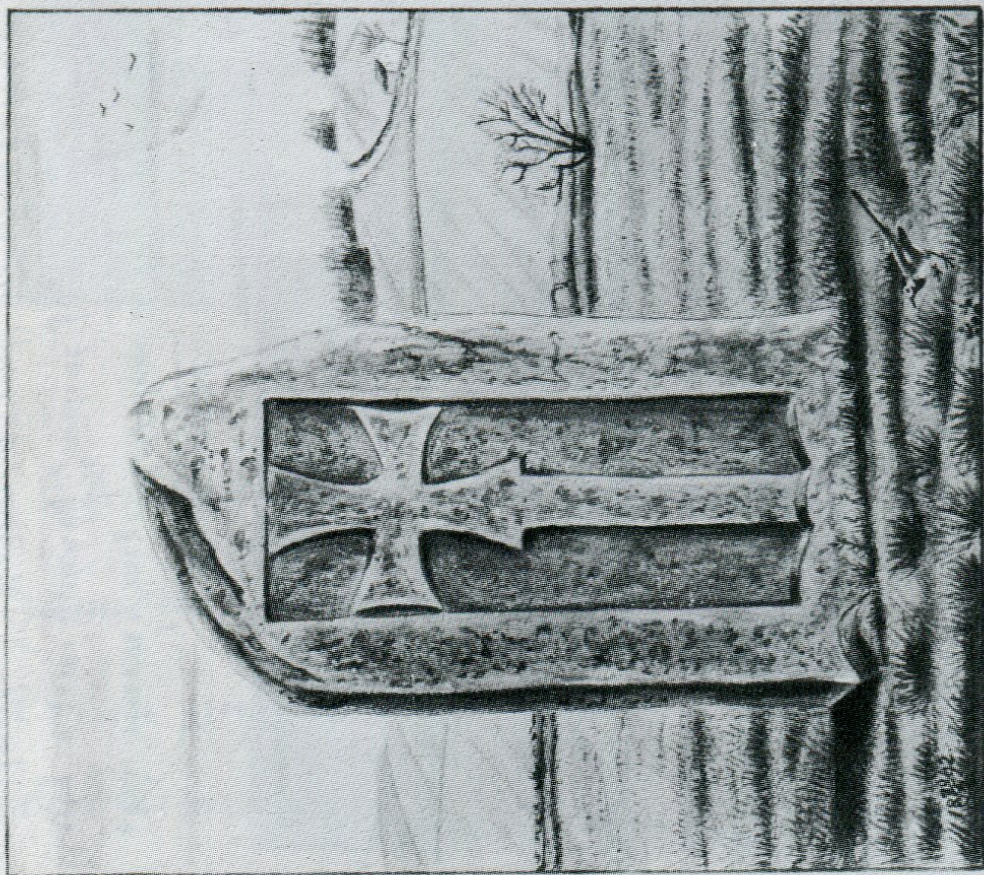
2. Mirošov. ves.

Na navozi, mezi hospedem a dnolow. Dyl
 celý v zemi zalehlý; nedal jsem vykopati a
 předasiti. Výška 95 cent, šířka 58 cent.

3. Jedlov.

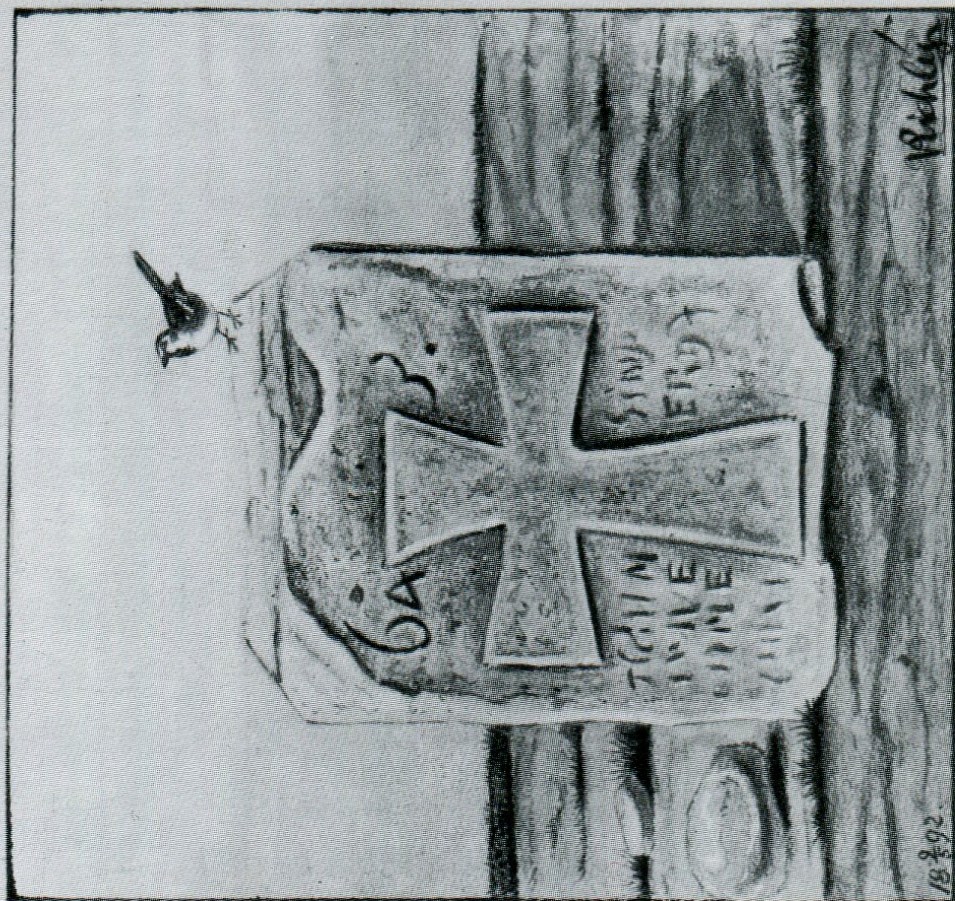
Na pravé straně celý vyrově ku "Kocané" a k
 horšow. Kříž zálový, poudlný, nedal jsem na
 mez publikně polasiti. Výška 1 metr; šířka 84 cent.

4. Lušejov.

U pastovišti, při cestě do Boršova, na levé straně, již při hranicích. Epitafní obrana má tvar ramý kříž. Výška 92 cm; šířka 50 centim.

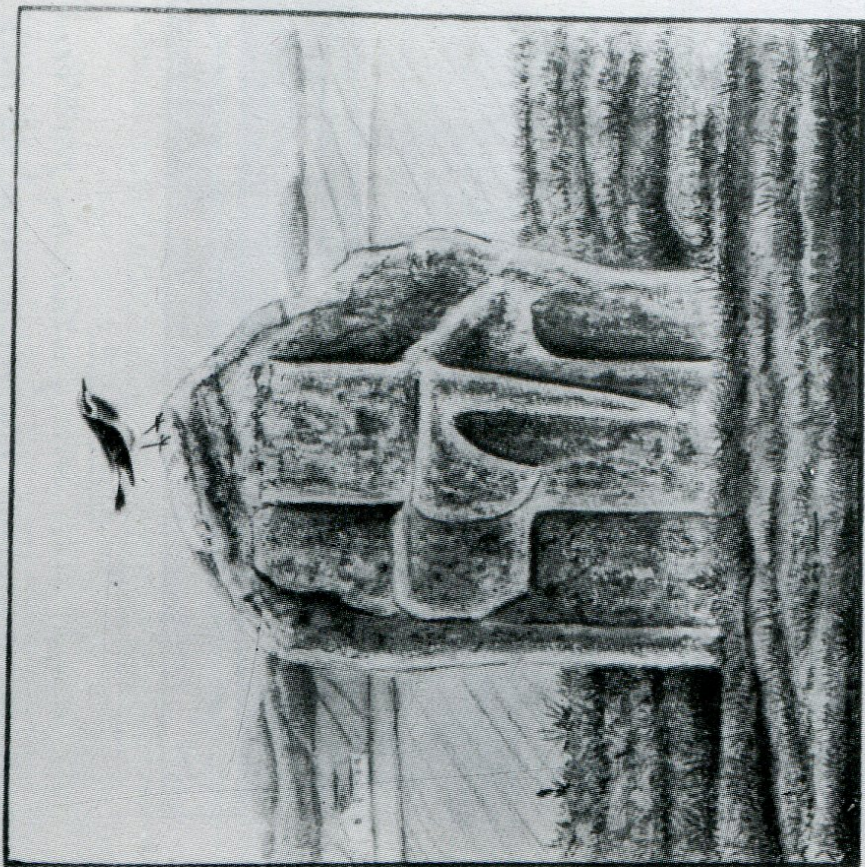
Rozvalený nepoch přem postavit.

5. Loorce.

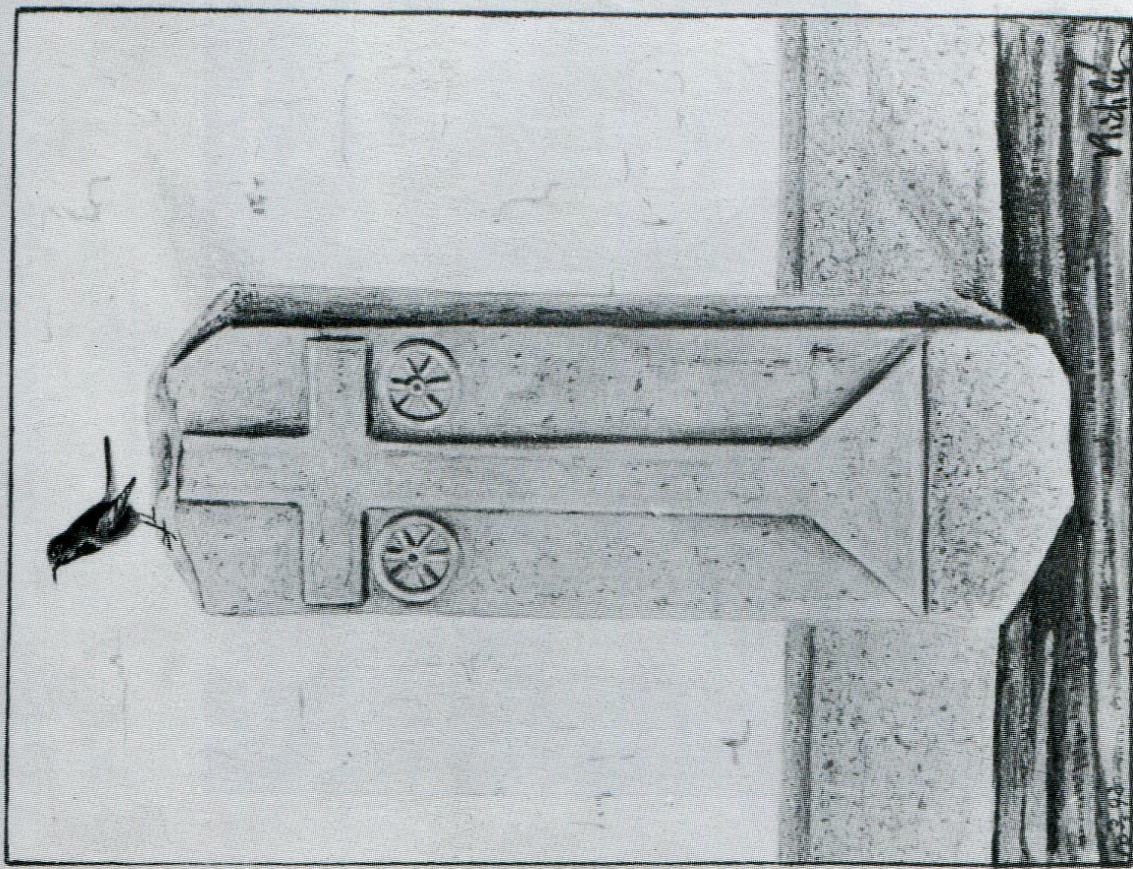
U prostéce venci, při louže.

Výška 65 cm; šířka 57 cm.

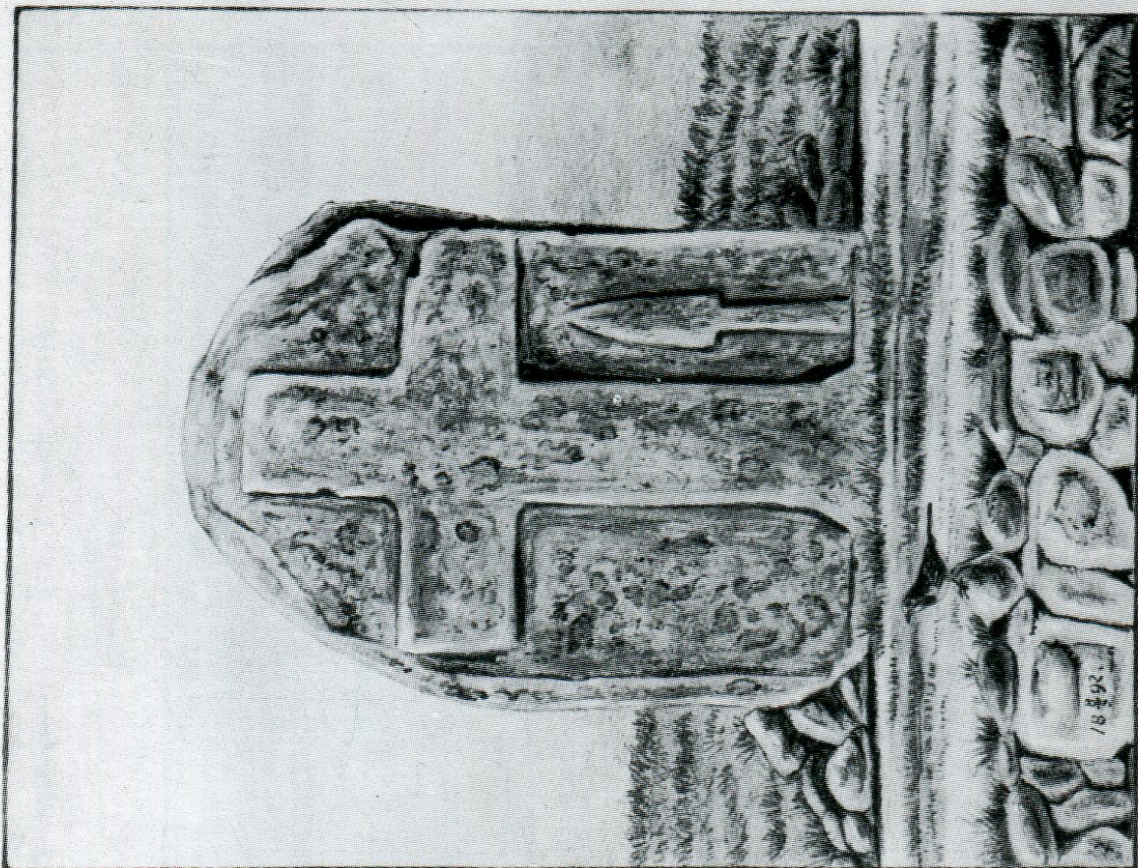
7. kájl.

Na mezi při rozcestí z kájsle do Lovosické a
do Měšedova. Na zadní straně vyška 32 cent.
hloubka. Vyška 40 centm., šířka 40 centm.

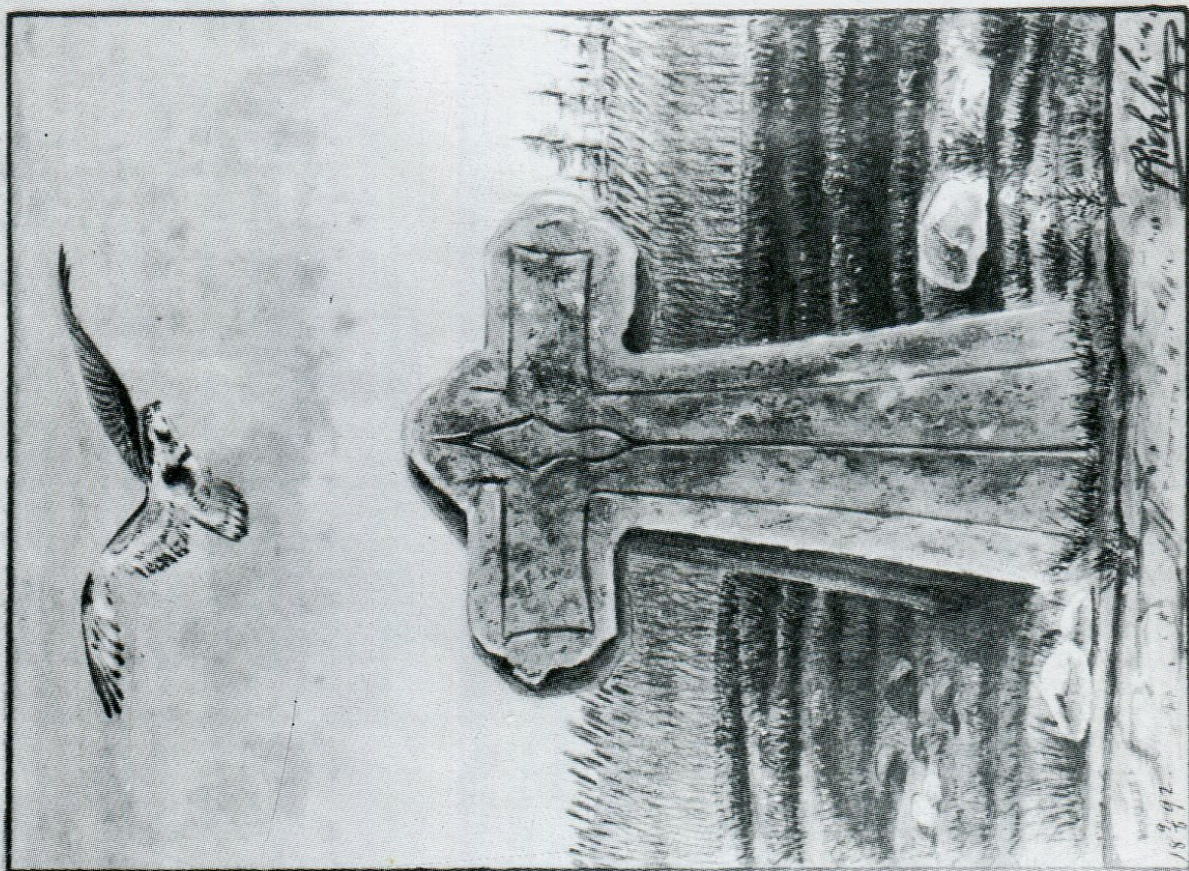
6. kájl.

Při škole, na zú pácepiený.
Vyška 15 centm., šířka 16 centm.

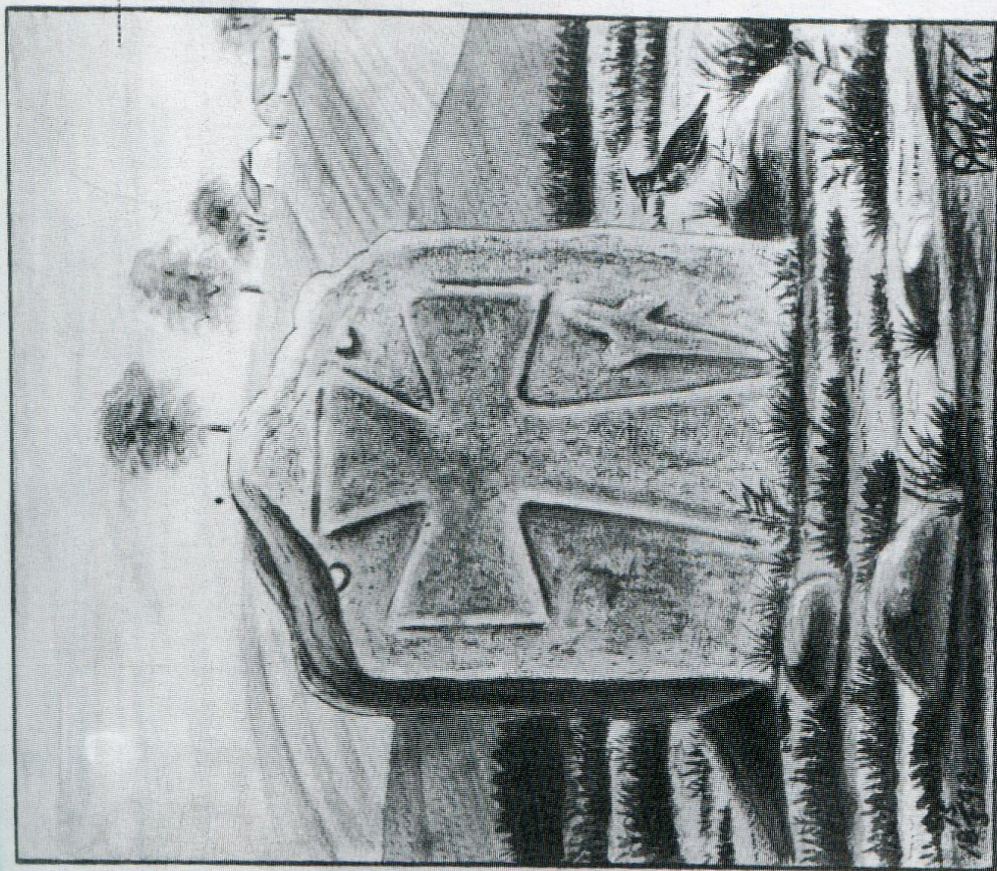
8. Hejtkov.

Ulice za vrí, na rozcestí do kva a do
 Mešnice. Výška 85 ctm. Šířka 58 ctm.

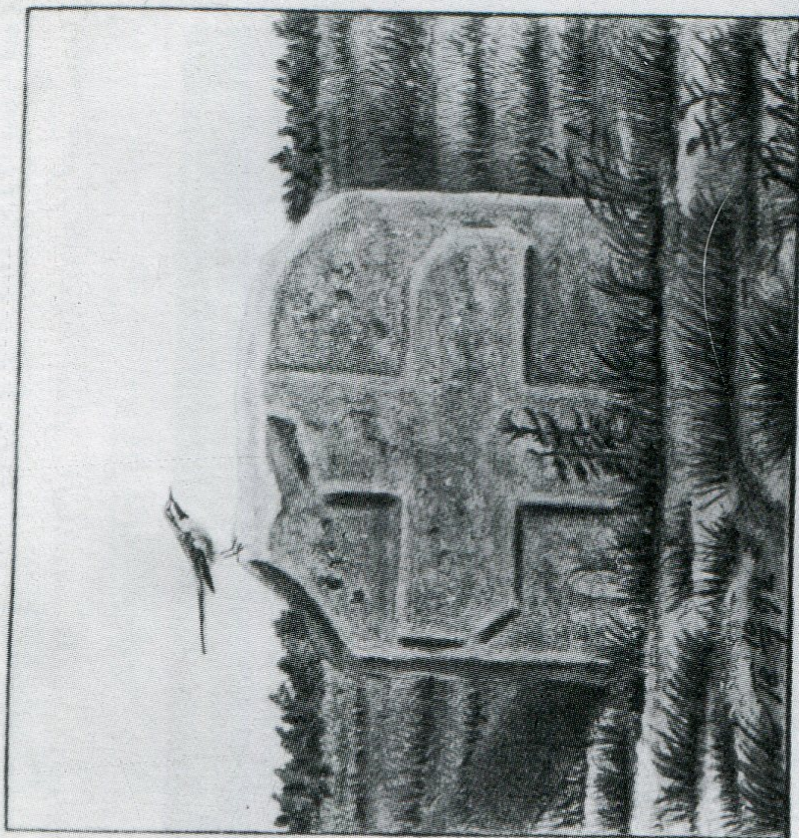
9. Opadov.

Ští šaropě, právě strany silnice na Zlilicem,
 u obceho hraniceho. Na straně západní leží kříž
 završný, lež nepí. Výška 85 ctm; šířka 60 ctm.

10. Hosov. stava.

Pod Hosovem, směřem k Mlýnskému na rozcěsí
k Raučičovu, v mezí. Výška 70 ctm; šířka 58 ctm.

11. Hosov. (horava).

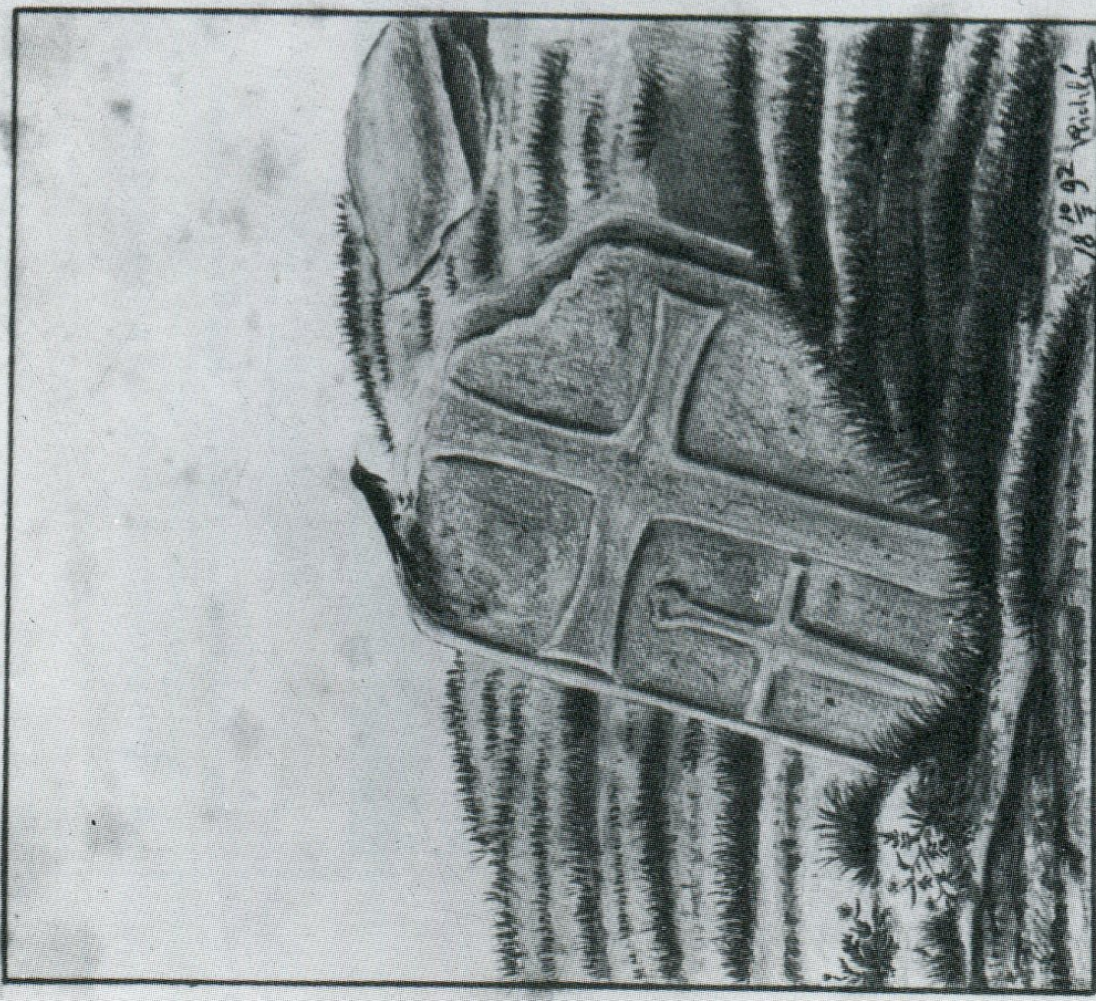
Uved za vesnice; věch mucha Boží; na
čec' obraně sítnice k hřbitově.

Výška 48 ctm; šířka 60 ctm.

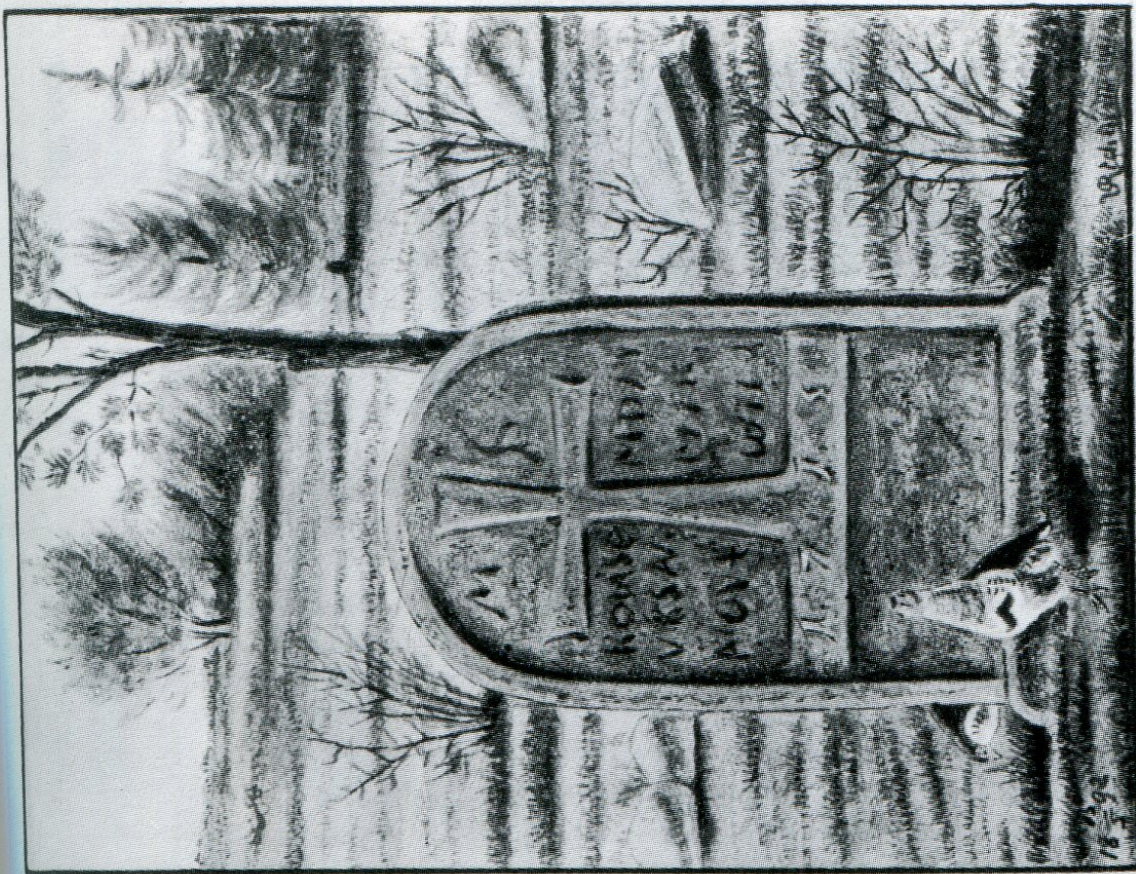
12. Maasov.

Nachrichte de ve veničice při silnici, při samé
 421 č. 6. Platno byla ledos vyřaditena, při
 mo, niti a abya cernina.
 Věšna 80dm; šírka 84dm.

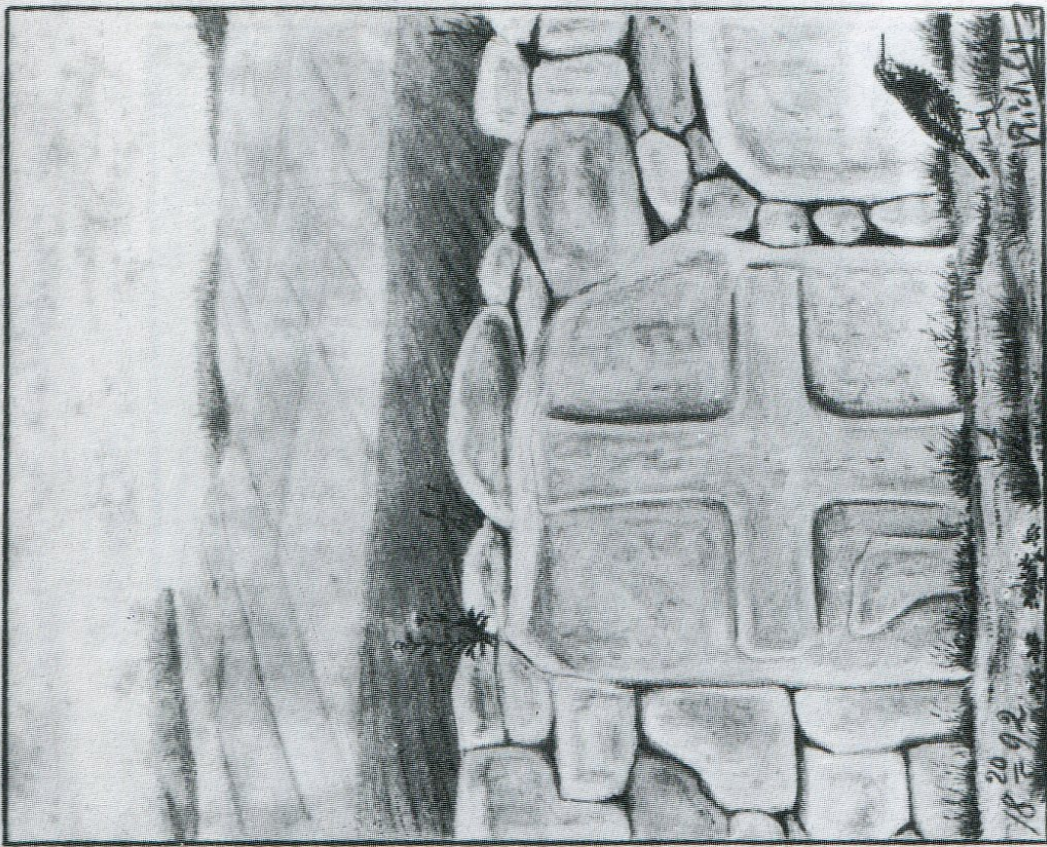

12. Maasov. /horava/

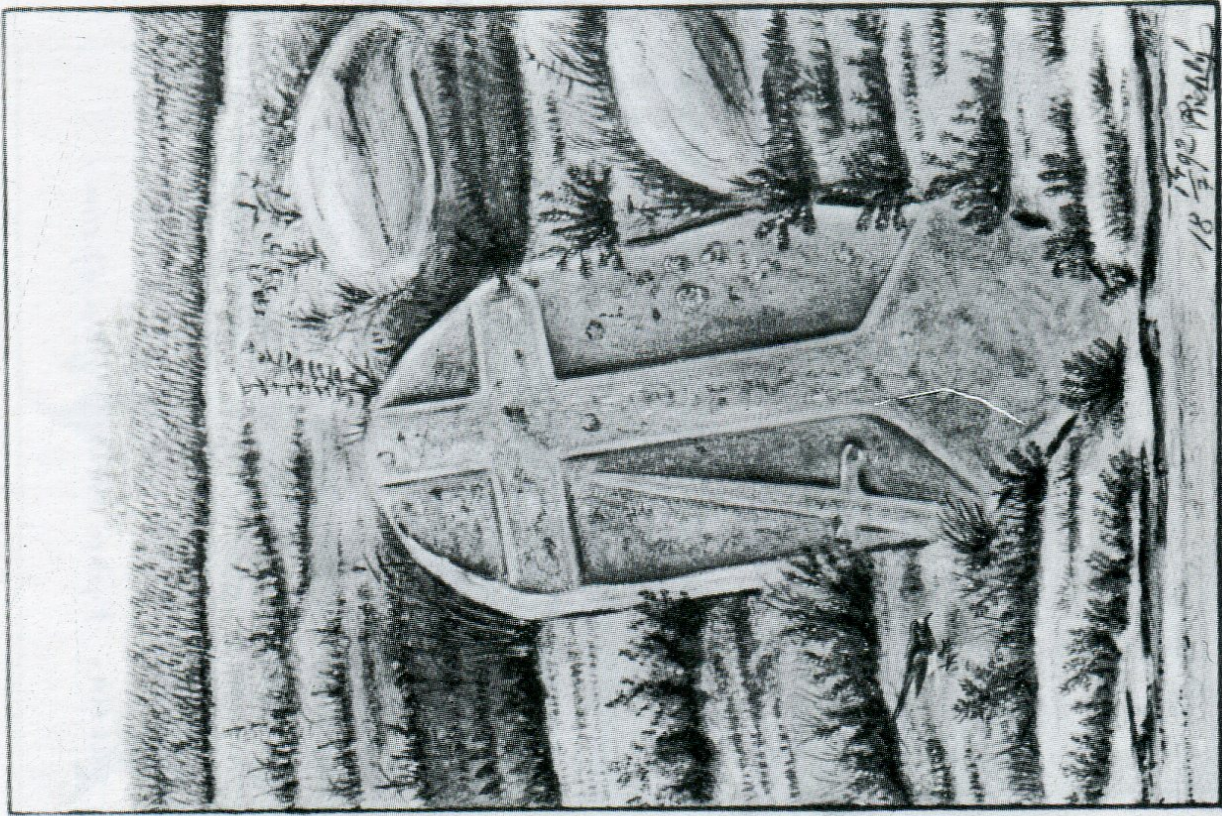
U pravěd vni, pod kapličkou, lži na mlpě
 pčadeny. Onol' edika' neččstosa.
 Výchka 68dm; šírka 48dm.

14. Mladec.
 Směrem východním od Mladce, na pastvě;
 byl v čase zaroštěný, nedal jsem podstatně.
 Úrodný vyhledájet, spácnas ze sbenu se pry
 zee zabit. výška 74 cm; šířka 52 cm.

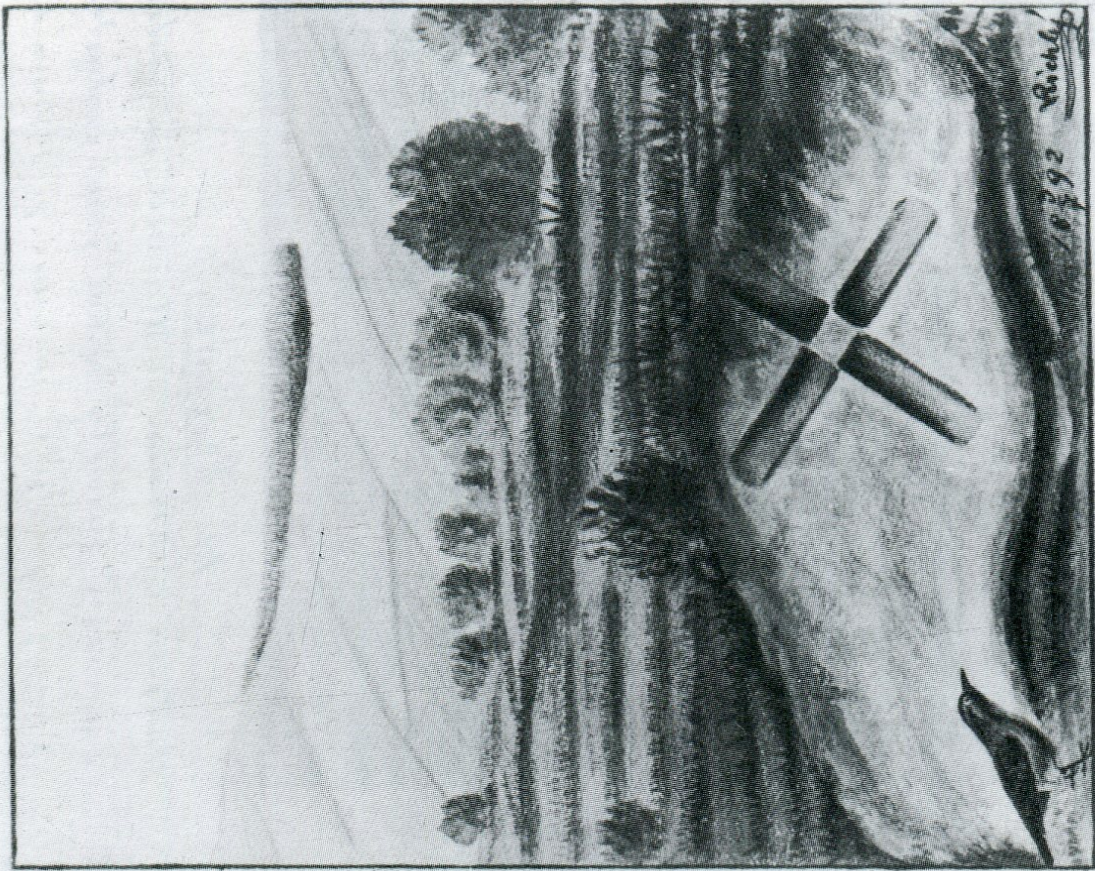

15. Milčov.
 Zea venice, hned za sušárnou na pravé straně
 byly vozové ložnice v tarase zaraťovaný.
 Pravec se, že ze žimná od býho stánuho byla
 zabitá. výška 54 cm; šířka 57 cm.

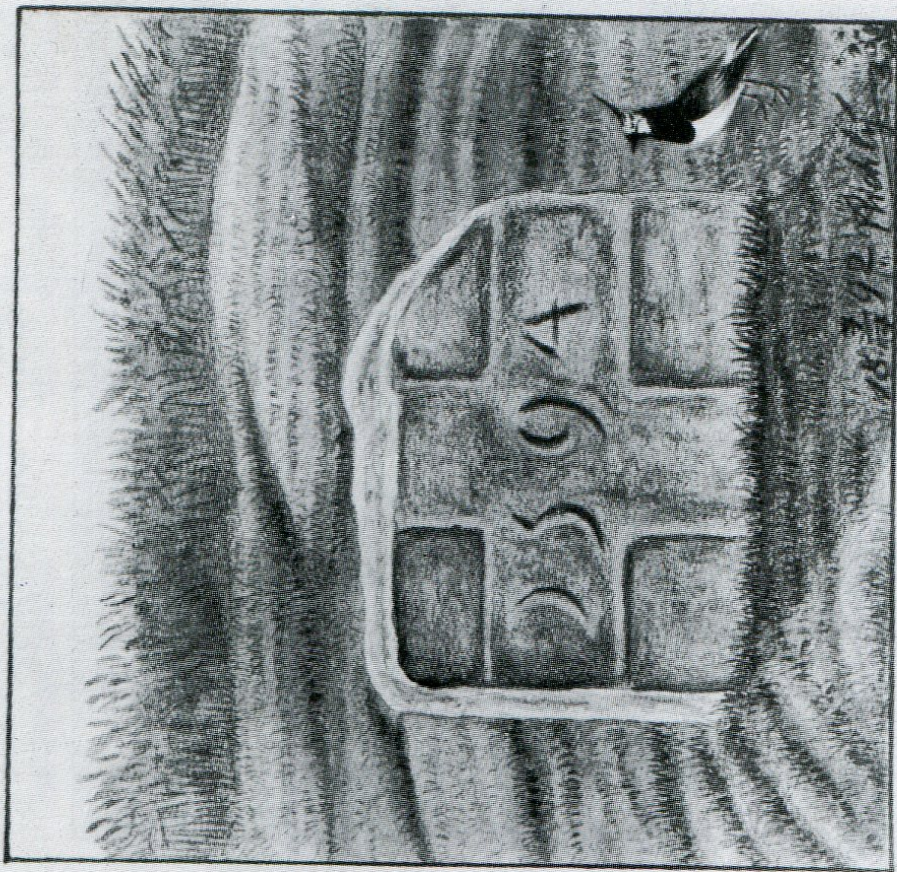

14. Štítno.

Z Štítna proti severnímu výhledu, při
východní cestě, na kůle obrácené, kříž na mezi, zavedený.
výška 100 čm, šířka 46 čm.

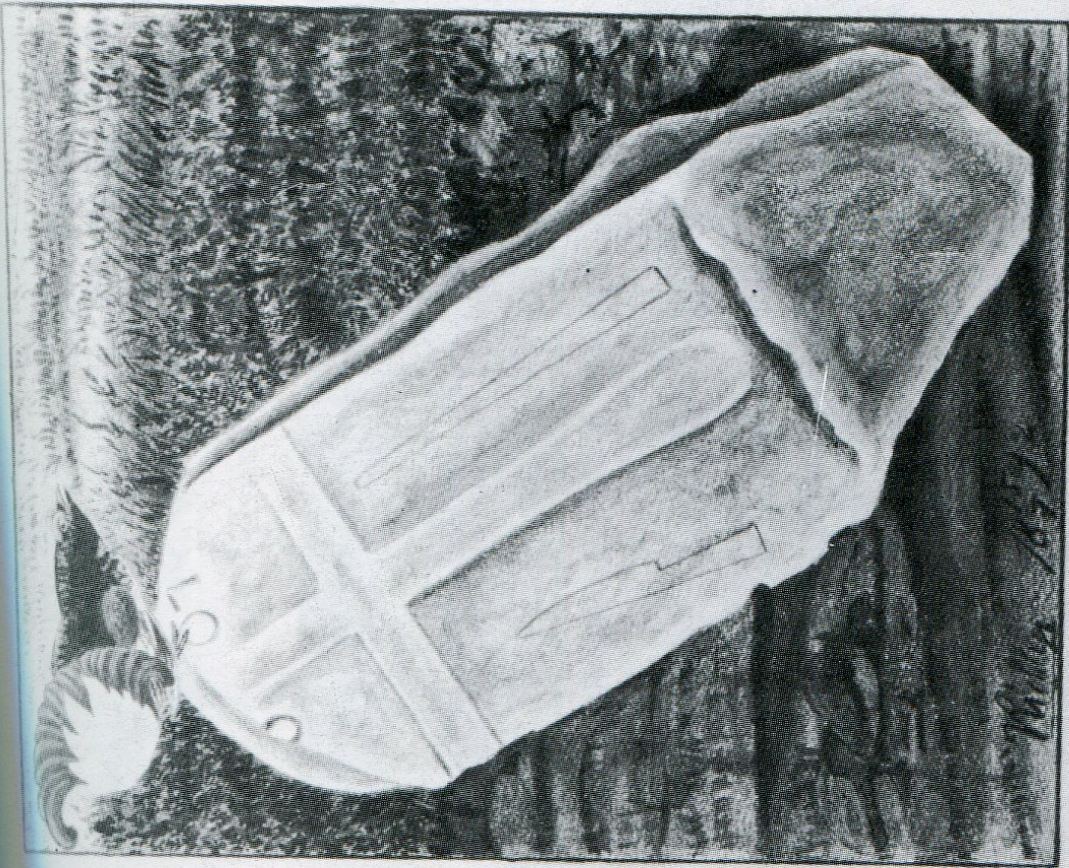

Severovýchodní, sb. Mlýčkov.
ze Větrného Jenišovicem, při poutnické pad-
vě - eny les. Účta jmenovitých výš 22 čm.

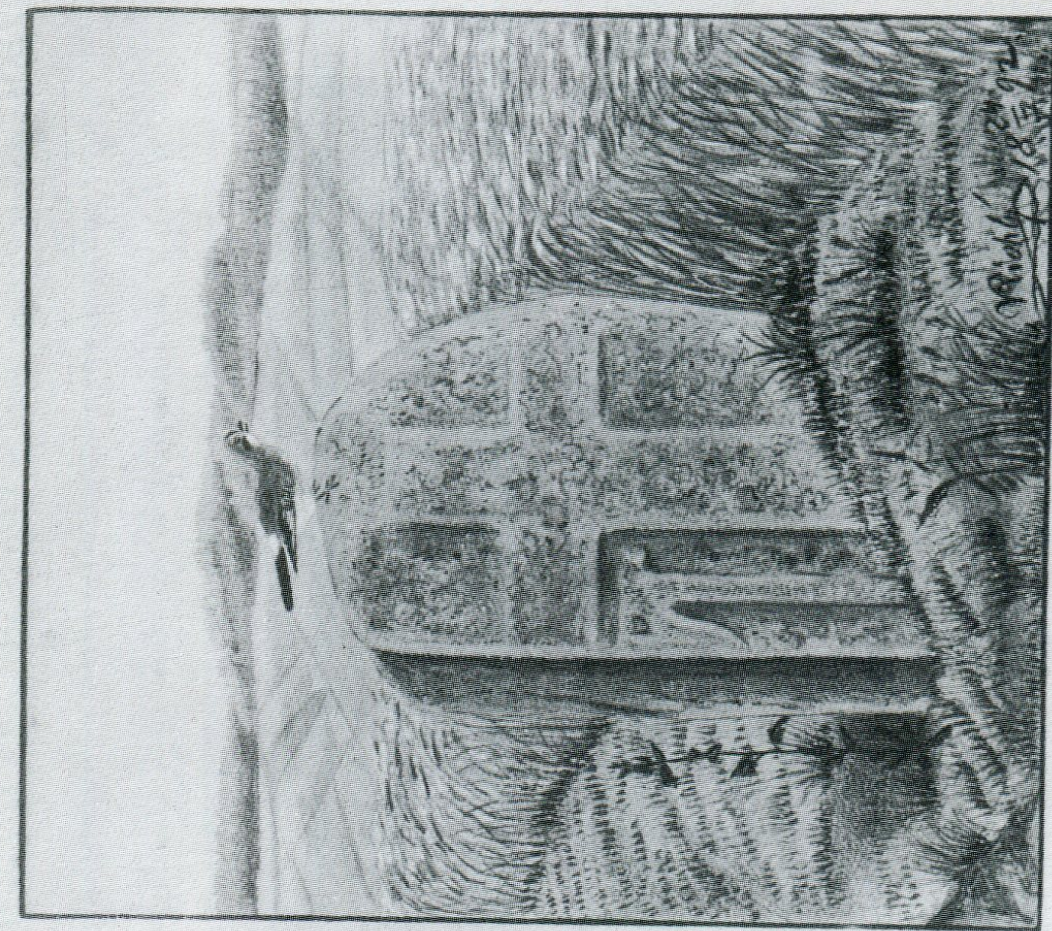
19. Věhlavae.

Stojí na pastvě u Věhlavě, směrem k Harovu
na levé straně silnice a k budiž rybníku; psí
"natových kachlech". Výška 42 cm; šířka 62 cm.

18. Semena Vytyčná - Věhlavae.

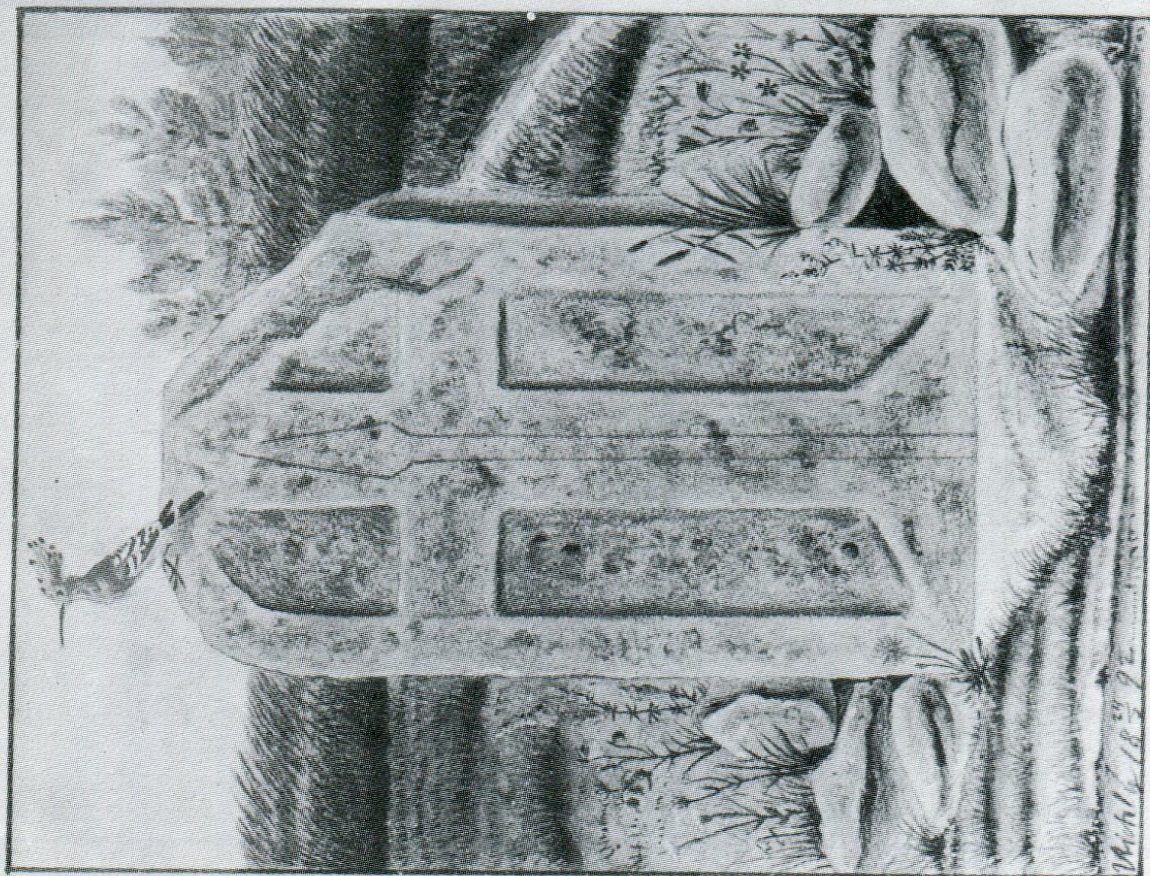
č. 55. mezi krom Věhlavským (Káple
Tulacovna) a krom Semenečtychovským; leží
předním v přímce. Bříže u sam o Frů kosařského
mlýna. Výška 122 cm; šířka 50 cm.

20. Hostelec. (ukrakov.)

Ža vesnici, na levé straně silnice k Novému
světu; asi v polovině kopce, na pětém místě.

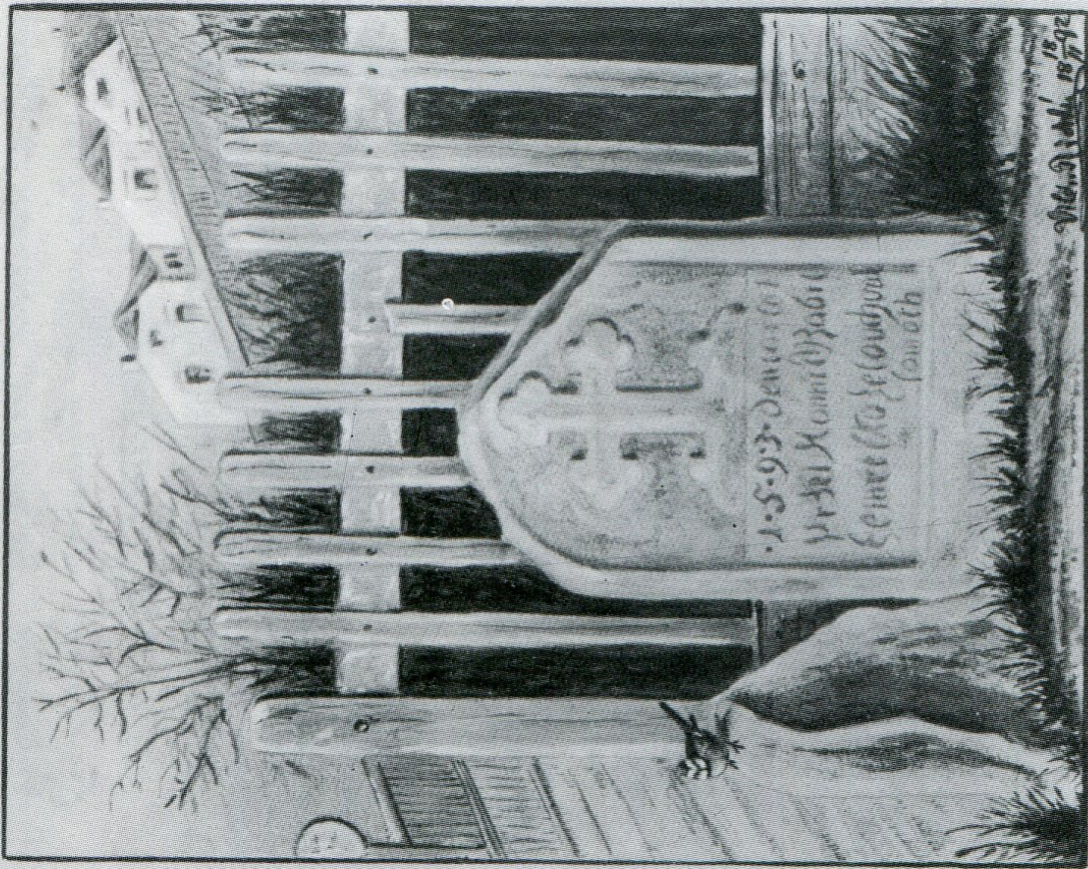
Výška 142 čln; šířka 42 čln.

21. Lerevice Dolní.

Na pravé straně silnice k Batecovu, hned při
žhazbě, již naležato hranicích Batecovské.

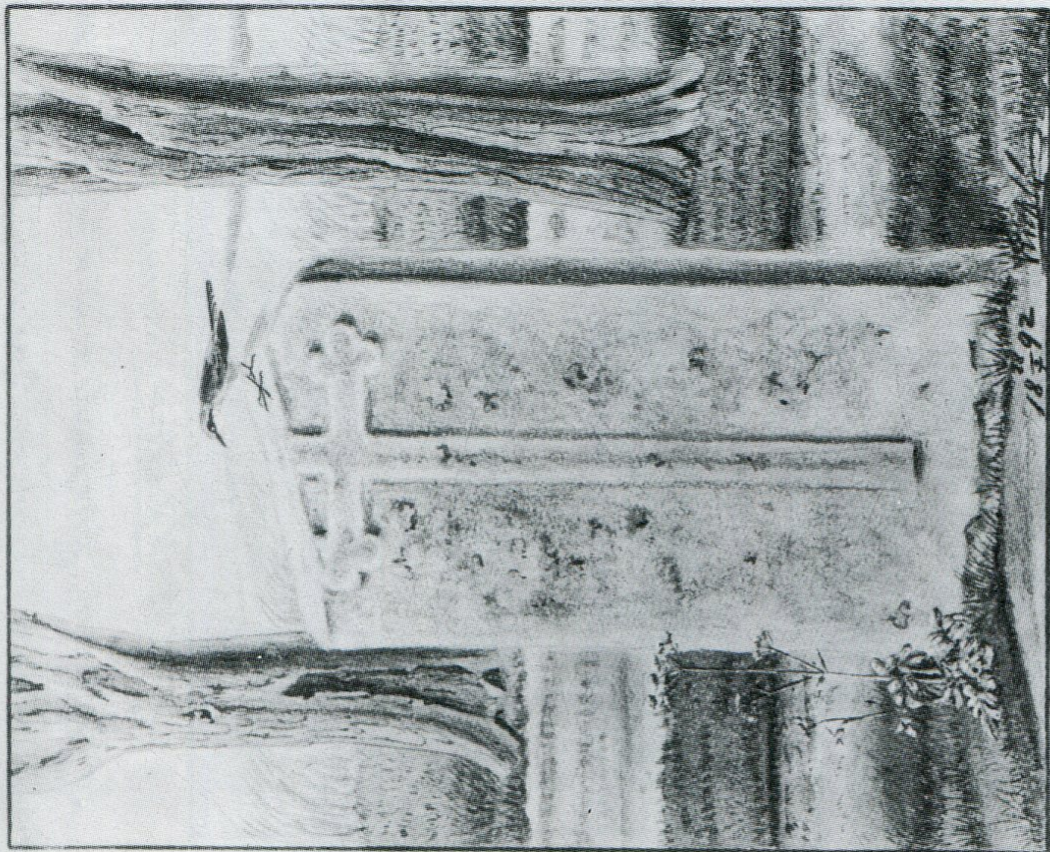
Výška 100 čln; šířka 56 čln.

23. Jindřichův Hradec.

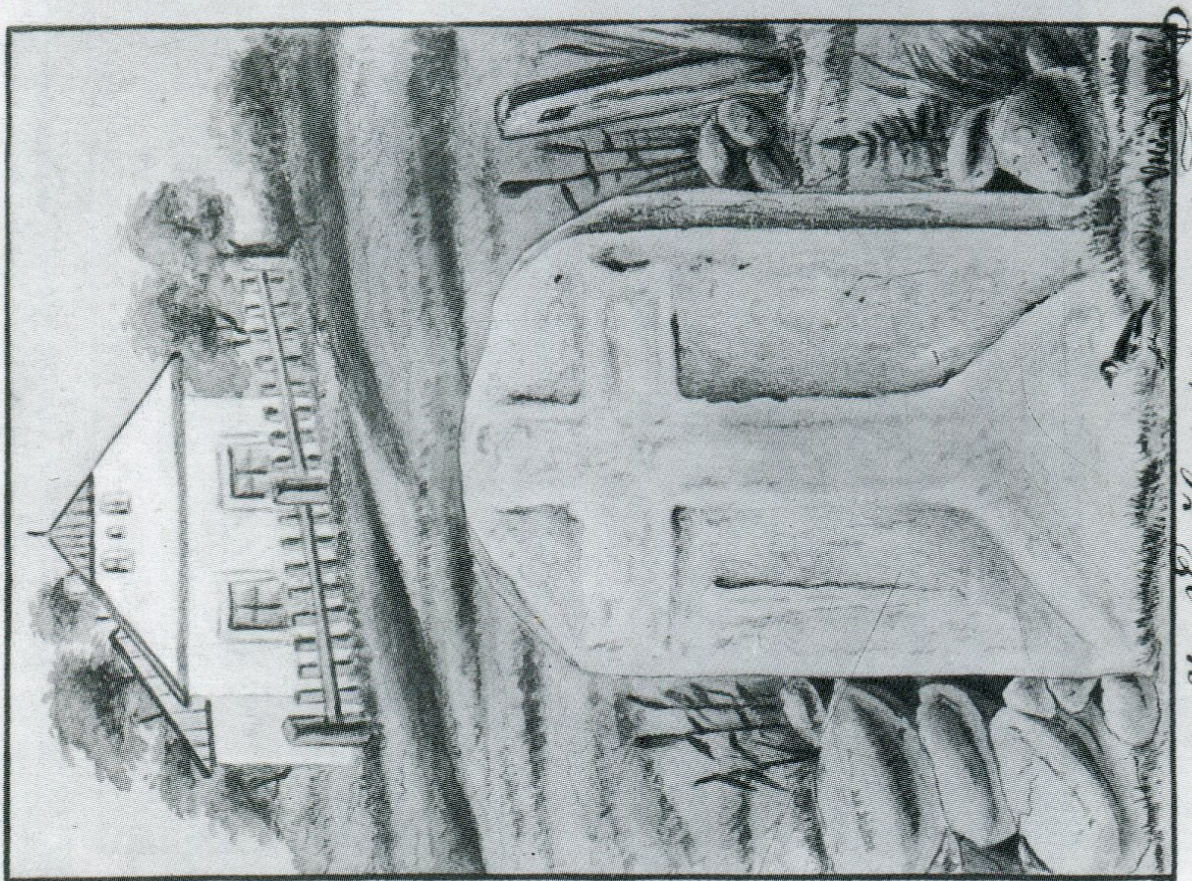
Konec města, na straně pravé silnice
dražší, blíže města přes úřadovnu.

Výšna 70 stop; šířka 46 stop.

22. Želkřínov.

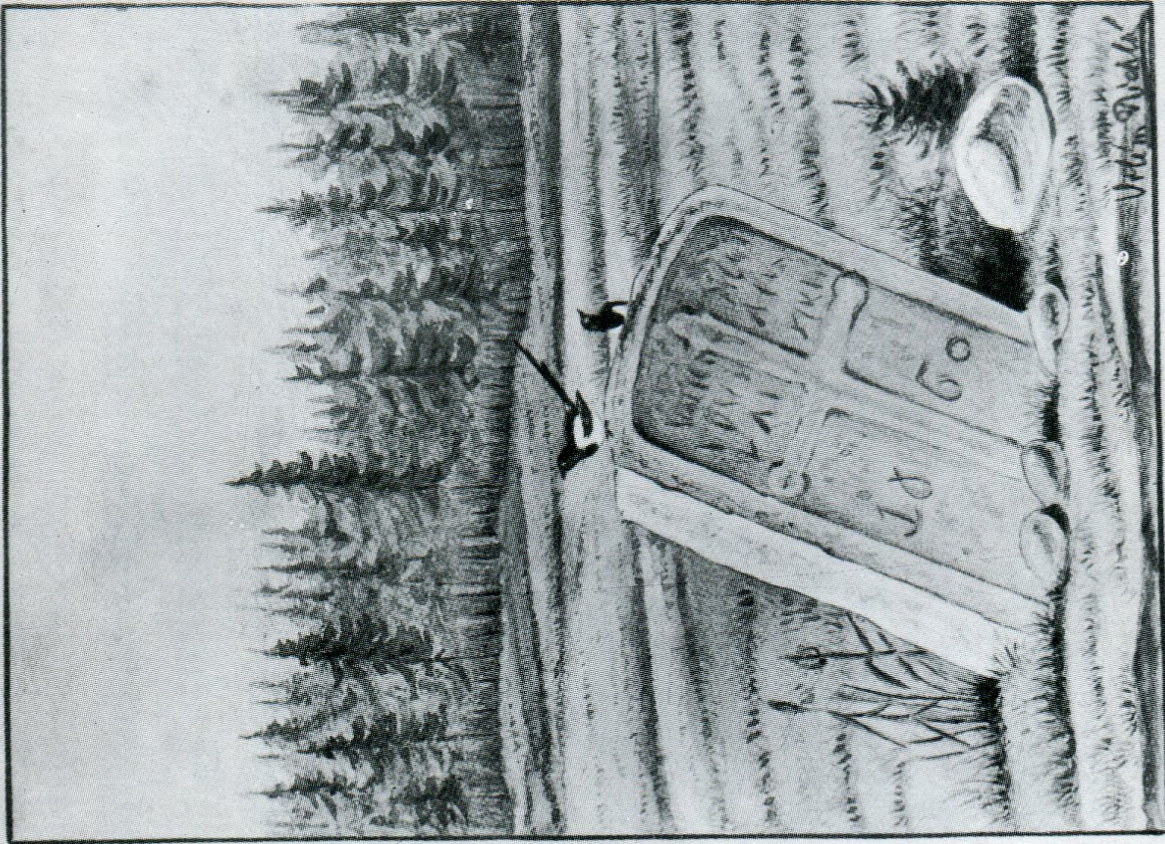
Při levé straně silnice k Vlavenici, hned za
městem - za hostlarem Kalvarci. Začíná strana
propočána, napříč silnicí. Výšna 60 stop; šířka 46 stop.

24. Spěšlov. / Morava.

Za Spěšlovem, přede posledním chalupou na pravé
straně vlničce, věstecí č. Badelova, 18²⁰ 93.

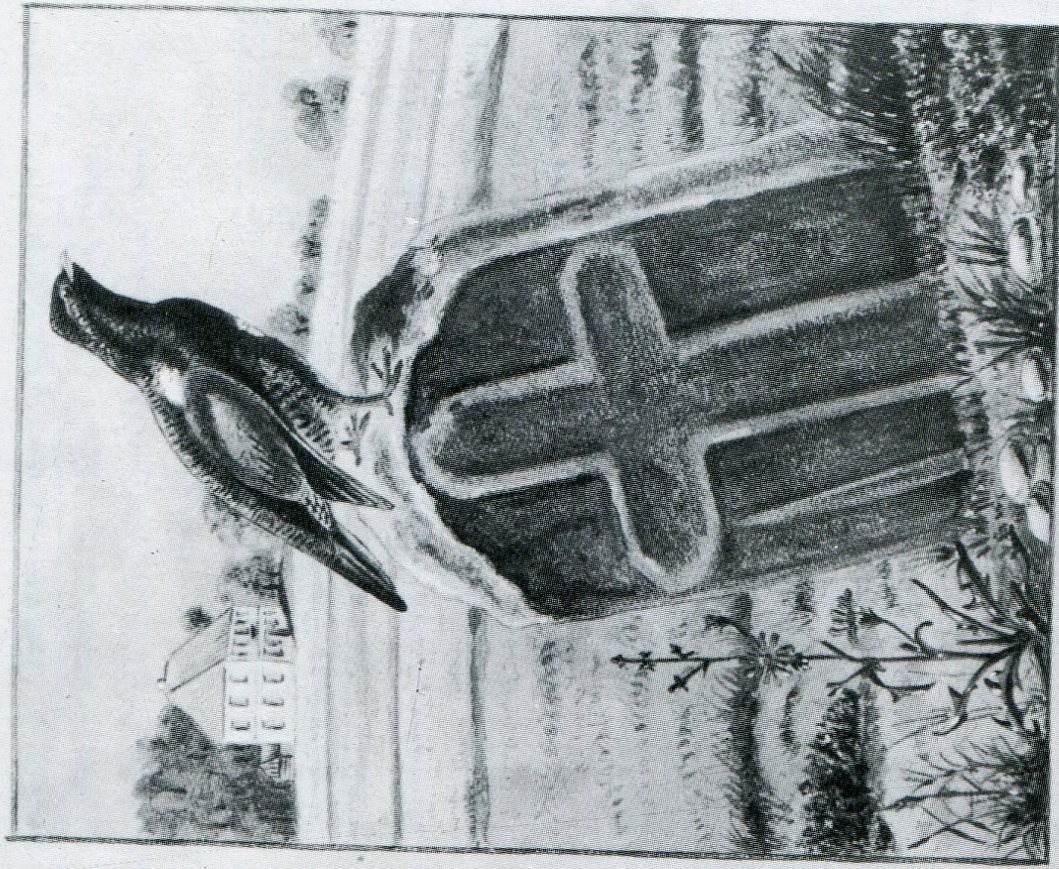
Výška 90 ct. šířka 57 ct.

25. Šimanov.

Za lesem „Moravský přístěh vozec“ k
Šimanovu na straně pravé, 18²⁸ 93.

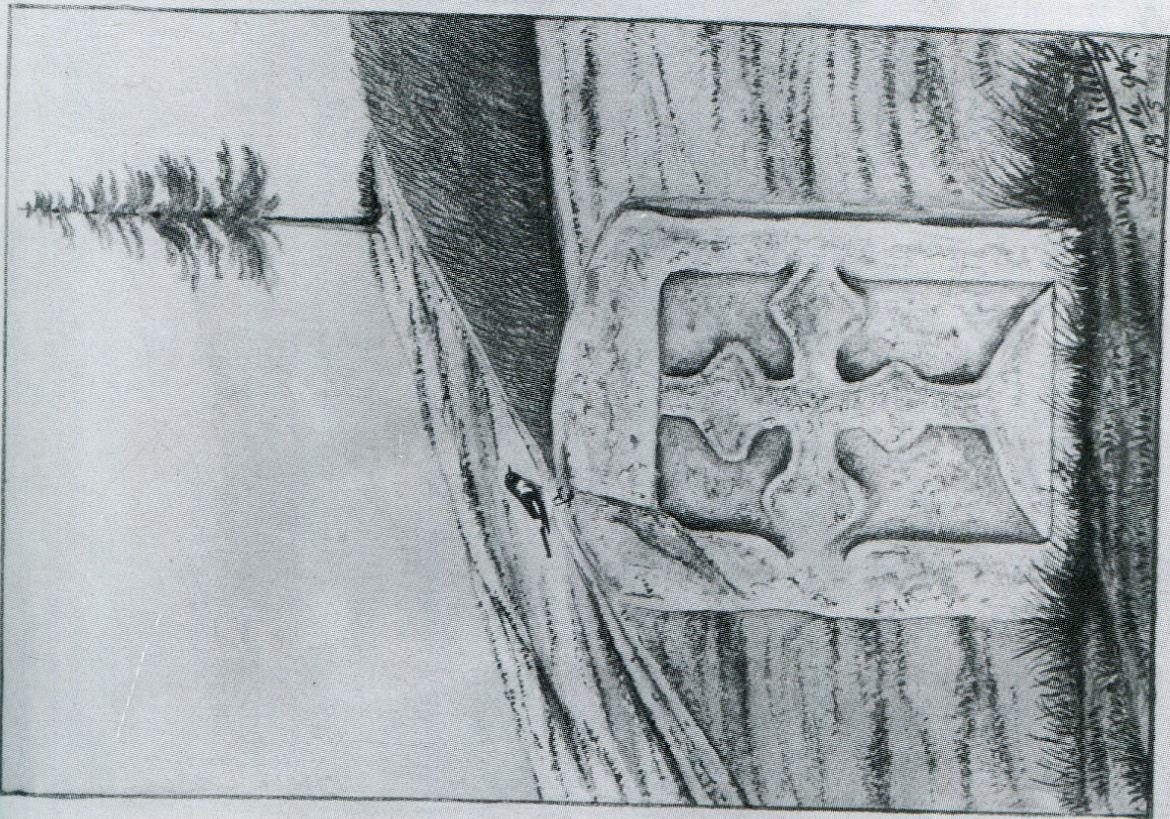
Výška 102 ct. šířka 38 ct.

27. Harž. /na Horavě/.

Soč borovýchů zámek, při vstě věstev 60
panských letů. 18²⁰/₈ 94.

Výška: 72 ctm; šířka: 52 ctm.

26. Michalovice.

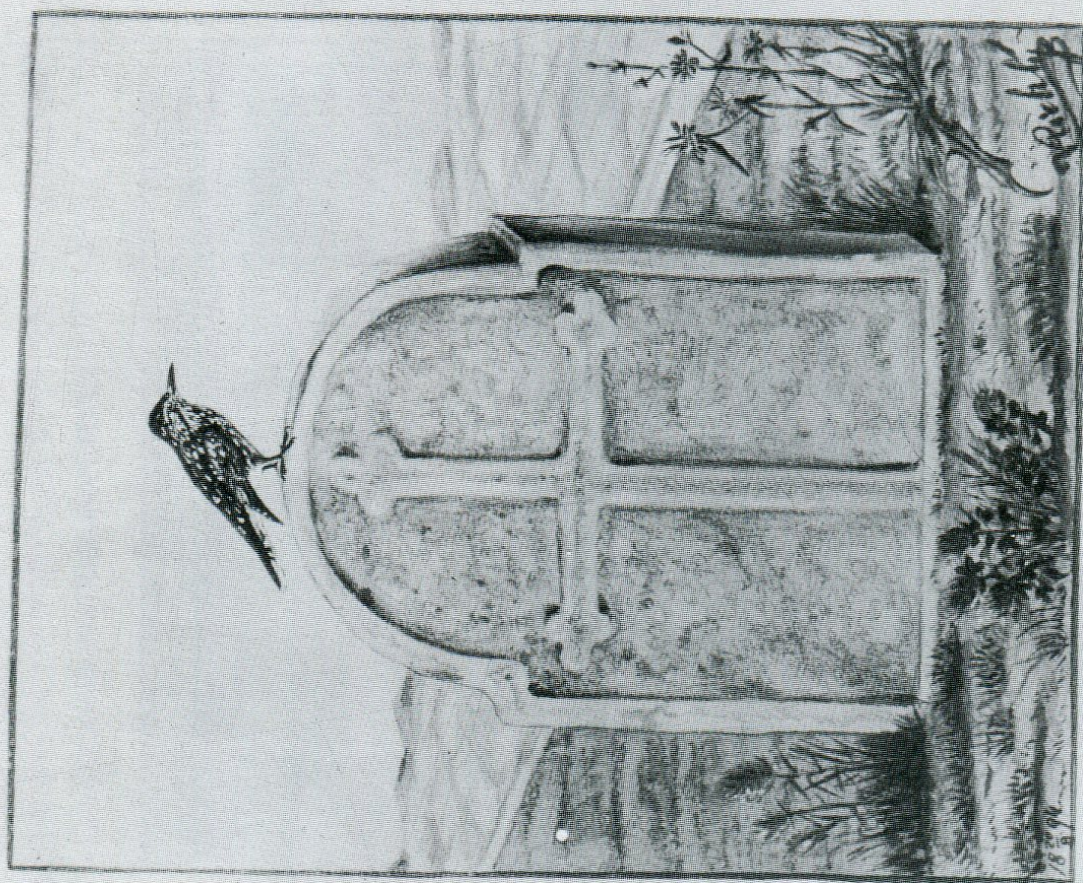
Na levé straně vltava se hrdlička n. Michalovic,
při vstě, při pětina a minutkách. Dvacet.

Výška 7¹/₂ ctm. Šířka: 52 ctm.

29. Bělhimov.

Čtyřmi sloupíky a nátrajě vedoucí, pře-
 vhu hrčypolova, na zed' pcedepicny.
 Vyška : 84. dcm. šířka 68. dcm.

28. Slavonice / na Moravě.

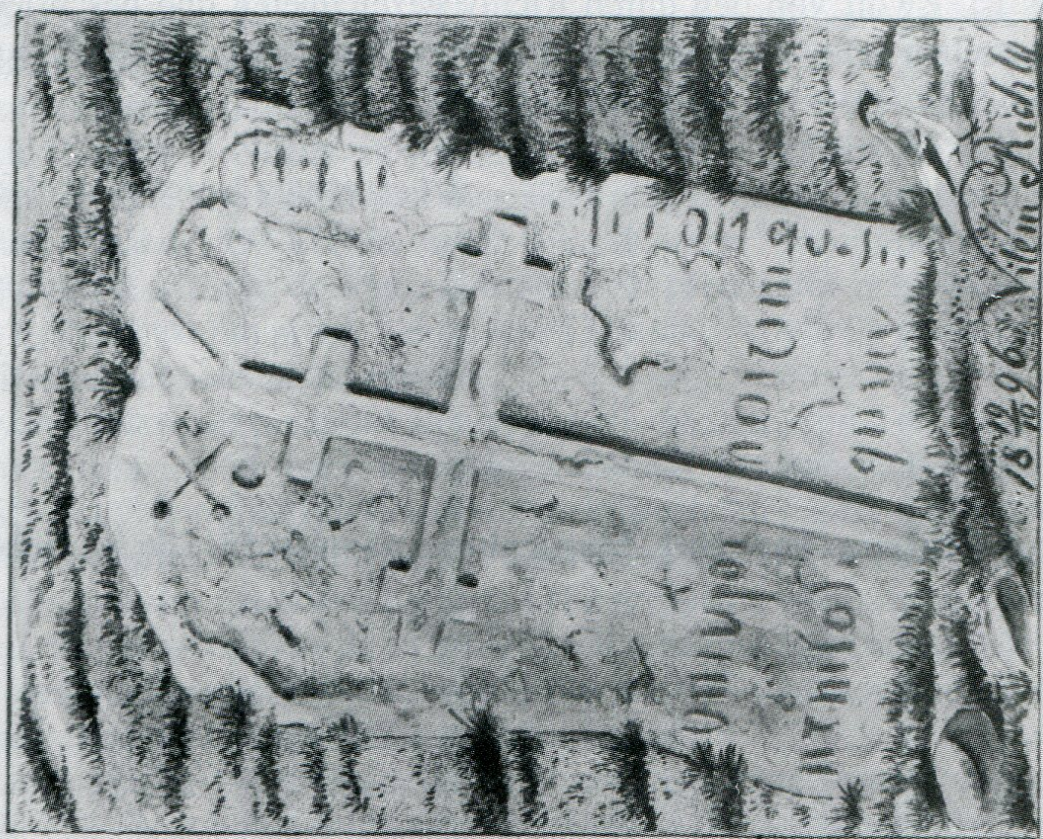
Indyž se jice z Bulakova k Slavonici, pře místem na
 levé straně bráže rybníka velkého, vypuštěného, přež sbory
 slunce vede. Vyška 78 dcm. šířka 60 dcm.

32. Belhíman.

Podpíseň o rok 70i hoštěná při
hradylově.

Výška: 100 cm. šířka: 70 cm.

30. Belhíman.

Boi sítuic' h' nadržaj' s' pravo
v' oně' z'uvěstly.

Výška: 100 cm. šířka: 80 cm.

Handschriftliche und zeichnerische Sammlung der Gedenksteine von Vilém Richly

Zdeněk Jaroš

In den Sammlungen des Iglauer regionalen Museums (Muzeum Vysočiny) befindet sich ein kleines Buch mit der Beschreibung und den Zeichnungen von 31 Gedenksteinen aus dem mittleren Bereich der Böhmisches-mährischen Höhe. Sein Autor ist der ehemalige Schloß – und Gutsherr von Mirošov (10 km westlich von Iglau) Vilém Richly (1837 Jílové u Prahy–Radlík – 1904 Mirošov). Er wurde nicht nur als großer Propagator moderner Zuchtmethoden, sondern auch durch seine gemeinnützige Tätigkeit berühmt. Zugleich war er auch ein bedeutender Sammler von Naturalien und Kunstgegenständen. Der Systematiker Richly hat seine reichen Sammlungen mit übersichtlichen Katalogen versehen, die er durch eigenhändig gezeichnete Abbildungen einzelner Gegenstände ergänzte. Sein Interesse haben auch die Gedenksteine erweckt, die sich in der Umgebung befanden. Auf diese Weise entstand auch ein Buch (Verzeichnis), das von dem Autor "Kreuze des Großgrundbesitzes Mirošovice" benannt wurde und woran er in den Jahren 1892 – 1896 arbeitete. Die verhältnismäßig genauen Beschreibungen einzelner Gedenksteine einschließlich ihrer Lage hat Richly auch hier durch bestechende Guasch-Bilder ergänzt. Dadurch entstand ein reizendes Buch, das nicht nur ein interessantes, die künstlerische Begabung des Autors bezeugendes Werk darstellt, sondern auch ein wertvoller Nachweis für die Verwandlungen unserer Landschaft während des letzten Jahrhunderts ist. Zwölf von den durch Richly gezeichneten und beschriebenen 31 Gedenksteinen bestehen heute nicht mehr und zahlreiche davon haben nicht nur ihre Lokation, sondern auch ihr Aussehen erheblich geändert.

Übersetzung : Alena Jakubíčková

Adresa autora:

PhDr. Zdeněk Jaroš, Muzeum Vysočiny, Masarykovo náměstí 55, 586 01 Jihlava